

LESE KROKEN

AV TUVA BJØRKVOLD, FORFATTER, RESSURSLÆRER
FOR NYSGJERRIGPER OG HØGSKOLELEKTOR I
NORSK VED HØGSKOLEN I OSLO

Hvorfor Lesekrok i Nysgjerrigper?

Lesing er en av fem grunnleggende ferdigheter som er innført med Kunnskapsløftet. Lesing er ikke lenger noe som bare er norsklærers ansvar. Nå er alle lærere leselærere. Men hva betyr det egentlig i praksis? Hvordan kan man jobbe med lesing i alle fag?

Det viktigste elevene kan lære, er at de ikke alltid skal lese på samme måte. Å lete etter fakta i en tekst krever en annen form for lesing enn det å lese for underholdnings skyld. Derfor må elevene få et verktøy for å lese hensiktsmessig, og å få med seg det de leser.

Nysgjerrigper vil med Lesekroken gi tips til hvordan tekstene i Nysgjerrigperbladet kan brukes til å øke elevenes lesekompetanse. Til hvert blad får du en ny utgave av Lesekroken med utgangspunkt i en av artiklene fra bladet.

Lesekroken består av tre typer oppgaver. Den ene går på en lesestrategi, den andre går på å lese mellom linjene (detektivlesing). I tillegg vil det være en oppgave som tar i bruk andre innfallsvinkler. Hver gang vil det være en kort teoretisk tilnærming til hvorfor oppgavene er laget som de er.

UNDERVISNINGSSOPPLEGG TIL ARTIKKELEN «TUR/RETUR AMERIKA I TUNNEL» I NYSGJERRIGPER NR. 1-12.

Fleip eller fakta

For at elevene skal bli motivert for lesing, må teksten bety noe for dem. Læreren må finne et grep for å sette søkelys på artikkelen. Det holder ikke å bare si «Les på side 4», vi må gi elevene lyst til å nærme seg stoffet.

En måte å aktualisere teksten på er med en *Fleip eller fakta-lesing*. Før elevene får teksten, skal læreren lese opp noen utsagn der svarene er mulige å finne i teksten. For eksempel: «Sognefjorden er mer enn 1000 meter dyp.» Be elevene stå på gulvet og vurdere påstandene. Om de tror dette er fakta, skal de sette seg på pulten sin. Om de tror det er fleip, setter de seg ned på gulvet. Poengter at ingen skal si noe eller kommentere de andre, dette er en test de skal gjennomføre hver for seg.

Når læreren har lest opp alle påstandene og elevene har gjettet om det er fleip eller fakta, får elevene setningene delt ut og beskjed om å finne svarene i teksten. Hva hadde de rett?

Påstandene finnes på elevsiden.

ILL.: SCIENCEPHOTO/SCANPIX

nysgjerrigper

Om Nysgjerrigper

Nysgjerrigper er Forskningsrådets tiltak for elever og lærere i barneskolen. Hovedmålet er å oppmuntre barn og unge til å ta vare på og dyrke sin nysgjerrighet, forskertrang og fantasi. Nysgjerrigper vil øke interessen for forskning og vitenskap – og håper flere unge mennesker velger forskning som karrierevei.

I tillegg til et eget vitenskapsmagasin inkluderer tiltaket nettsted og ulike lærertilbud – blant annet veiledning til hvordan barn kan arbeide med et forskningsprosjekt.

Les mer om tiltakets tilbud og aktiviteter på nysgjerrigper.no

Oppgaver til «Tur/retur Amerika i tunnel»

1. Fleip eller fakta - gjett

Hør på påstandene læreren leser. Tror du det stemmer?

Fleip: Sett deg på gulvet.
Fakta: Sett deg på pulten.

3. Fleip eller fakta - sjekk

Sjekk påstandene du hørte ved å lese teksten.
Skriv om det er fleip eller fakta.

- a) Sognefjorden er mer enn 1000 meter dyp.
- b) Det er planlagt å bygge togtunnel på havbunnen mellom London og New York.
- c) Det er bygd en flytebro fra Lavik til Oppedal.
- d) Uten luftmotstand kan magnettog kjøre i 1000 km i timen.

2. Detektivlesing

- a) Hvorfor kan en rørtunnel gjennom Atlanterhavet gjøre at vi slipper miljøforurensning?
- b) Hvorfor er E39 problematisk for bilister i dag?
- c) Hva stemmer ikke med illustrasjonen sammenlignet med hva som står i artikkelen?